



УКРАЇНА

ХАРКІВСЬКА МІСЬКА РАДА ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ  
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ  
АДМІНІСТРАЦІЯ ОСНОВ'ЯНСЬКОГО РАЙОНУ



УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ

## НАКАЗ

Від 13.09.2021 № 119

Про проведення I (районного) етапу XIV міського турніру юних географів для учнів 7-11-х класів закладів загальної середньої освіти

На виконання наказу Департаменту освіти Харківської міської ради від 08.09.2021 № 614 «Про проведення XIV міського турніру юних географів для учнів 7-11-х класів закладів загальної середньої освіти», на виконання Комплексної програми розвитку освіти м. Харкова на 2018-2022 роки, враховуючи постанову Головного державного санітарного лікаря України від 26.08.2021 № 9 «Про затвердження протиепідемічних заходів у закладах освіти на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» та з метою подальшого вдосконалення системи роботи з обдарованими учнями, підвищення інтересу учнів до поглибленого вивчення природничих наук, зокрема географії, розвитку творчих здібностей учнівської молоді

НАКАЗУЮ:

1. Провести I (районний) етап XIV міського турніру юних географів для учнів 7-11-х класів закладів загальної середньої освіти – (далі Турніру)  
До 01.10.2021
2. Затвердити:
  - 2.1. Склад оргкомітету Турніру (додаток 1).
  - 2.2. Склад журі Турніру (додаток 2).
3. Оргкомітету Турніру:
  - 3.1. Провести районний етап XIV міського турніру юних географів для учнів 7-11-х класів закладів загальної середньої освіти згідно з умовами міського Турніру (додаток 3).
  - 3.2. Підвести підсумки та оприлюднити результати Турніру.  
До 01.10.2021

4. Методисту центру освітніх технологій Літвіновій В.А.:

4.1. Здійснити організаційно-методичне забезпечення проведення Турніру.

4.2. Надати до комунального закладу «Харківський центр професійного розвитку педагогічних працівників Харківської міської ради» заявки на участь у Турнірі.

До 01.10.2021

5. Керівникам закладів загальної середньої освіти:

5.1. Довести інформацію щодо проведення Турніру до педагогічних працівників та учнів підпорядкованих закладів загальної середньої освіти.

До 15.09.2021

5.2. Надати до Управління освіти заявки на участь у Турнірі.

До 01.10.2021

6. Завідувачу ЛКТО Панкратовій С.П. розмістити цей наказ на сайті Управління освіти.

До 14.09.2021

7. Контроль за виконанням даного наказу покласти на заступника начальника Управління освіти Прохоренко О.В.

Начальник Управління освіти

О.С.НИЖНИК

Головний спеціаліст Управління  
освіти-уповноважена особа з питань  
запобігання та виявлення корупції  
О.М. СТЕЦКО

З наказом ознайомлені:

ПРОХОРЕНКО О.В.

ЛАШИНА Н.В.

ХМАРА О.О.

ЛІТВІНОВА В.А.

ДУДКА А.О.

ПОЛЛАК М.А

ПАНКРАТОВА С.П.

Склад оргкомітету  
I (районного) етапу XIV міського турніру юних географів  
для учнів 7-11-х класів закладів загальної середньої освіти

**Голова оргкомітету:** **Прохоренко О.В.** – заступник начальника Управління освіти адміністрації Основ'янського району Харківської міської ради;

**Члени оргкомітету:** **Літвінова В.А.** – методист Управління освіти адміністрації Основ'янського району Харківської міської ради;

**Дудка А.О.** – методист Управління освіти адміністрації Основ'янського району Харківської міської ради;

**Поллак М.А.** – методист Управління освіти адміністрації Основ'янського району Харківської міської ради.

Начальник Управління освіти

О.С.НИЖНИК

Склад журі  
I (районного) етапу XIV міського турніру юних географів  
для учнів 7-11-х класів закладів загальної середньої освіти

**Голова журі:** **Мазна Т.В.** – вчитель географії Харківської гімназії № 34 Харківської міської ради Харківської області.

**Члени журі:** **Лукаш О.І.** – вчитель географії Харківської гімназії № 12 Харківської міської ради Харківської області;

**Філатова Н.О.** – вчитель географії Харківської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 48 Харківської міської ради Харківської області;

**Болховецька Н.В.** – вчитель географії Харківської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 7 Харківської міської ради Харківської області;

**Заярна А.О.** – вчитель географії Харківської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 10 Харківської міської ради Харківської області.

Начальник Управління освіти

О.С.НИЖНИК

Літвінова, 725-27-92

**УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ**  
**XIV міського турніру юних географів**  
для учнів 7-11-х класів закладів загальної середньої освіти

**1. Загальні положення**

XIV міський турнір юних географів для учнів 7-11-х класів закладів загальної середньої освіти (далі Турнір) — командне змагання учнів у їх здатності вирішувати спільними зусиллями складні географічні проблеми, представляти рішення в переконливій формі та аргументовано захищати їх у науковій дискусії.

Умови проведення Турніру відповідають Положенню про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженому наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 №1099, та Правилам проведення Всеукраїнського турніру юних географів.

Для організації та проведення Турніру створюються оргкомітет і журі.

До оргкомітету Турніру входять представники Департаменту освіти Харківської міської ради, комунального закладу «Харківський центр професійного розвитку педагогічних працівників Харківської міської ради», директор та представники навчального закладу, на базі якого проводиться Турнір. Оргкомітетом турніру здійснюється інформаційне забезпечення учасників Турніру.

До роботи у складі журі запрошуються вчені, викладачі та студенти закладів вищої освіти, методисти та вчителі закладів загальної середньої освіти м. Харкова.

**2. Мета та завдання Турніру**

Метою міського турніру юних географів є створення сприятливих умов для реалізації та розвитку творчих та дослідницьких здібностей школярів при вивченні географії.

Завдання міського турніру юних географів:

- пошук талановитих учнів, схильних до наукової діяльності;
- формування в школярів інтересу до природничих наук;
- сприяння поглибленому вивченню географії;
- активізація творчої діяльності вчителів та підвищення рівня викладання географії.

**3. Порядок проведення турніру**

Необхідність проведення районного етапу турніру визначається управлінням освіти адміністрацій районів Харківської міської ради з урахуванням ситуації в районі в умовах карантинних обмежень з приводу поширення коронавірусної хвороби (COVID-19).

Міський етап Турніру проводиться в один день у два тури. Для визначення схеми боїв проводиться жеребкування. Схему проведення змагань обирає оргкомітет у залежності від загальної кількості команд-учасниць Турніру.

Участь в обох турах є обов'язковою умовою для всіх команд-учасниць Турніру.

#### 4. Учасники Турніру

##### 4.1. Представництво команд

У міському етапі Турніру беруть участь команди районів та команди закладів освіти міського підпорядкування. Кожний район представляє одна команда. Район, команда якого посіла I місце у міському Турнірі минулого року, має право подати заявку на участь двох команд.

##### 4.2. Склад команд-учасниць Турніру

У Турнірі беруть участь команди, до складу яких входять 3-5 учнів 7-11-х класів закладів загальної середньої освіти. Кожна команда має офіційну назву. Заявлений персональний склад команди не може змінюватися під час проведення Турніру.

##### 4.3. Керівник команди

Кожну команду під час проведення Турніру супроводжує один керівник. Керівником команди призначається учитель географії, який брав активну участь у підготовці учнів до Турніру. На керівника команди покладається відповідальність за життя та здоров'я членів команди.

Керівник команди має право:

- бути членом журі Турніру, але в тих групах, у яких не бере участь його команда;
- висловлювати після виставлення оцінок членами журі аргументовану оцінку виступу команди або її членів.

Керівник команди не має права:

- виконувати функції представника команди;
- допускати некоректні висловлювання на адресу учасників, членів оргкомітету та журі Турніру;
- порушувати регламент і правила проведення Турніру.

Капітан команди

Кожну команду очолює капітан, який є офіційним представником команди на весь час проведення Турніру.

Обов'язки капітана команди:

- офіційно представляти свою команду на Турнірі;
- брати участь у виборі завдань I і II турів;
- визначати послідовність і характер виступів членів своєї команди.

Капітан команди не має права:

- допускати некоректні висловлювання на адресу учасників, членів оргкомітету і журі Турніру;

- порушувати регламент і правила проведення Турніру.

## 5. Зміст завдань Турніру

Список задач Турніру формується організаційним комітетом відповідно до списку задач Всеукраїнського турніру юних географів.

## 6. Правила змагань

### 6.1. Правила проведення змагань

Ведучого змагань у кожній групі призначає голова журі. Перед початком змагань проводиться представлення членів журі та членів команд. Розподіл членів журі по групах здійснює голова журі.

Змагання проводяться в 2-4 дії в залежності від кількості команд-учасниць. У кожній дії команда виступає в одній з трьох ролей: Доповідач, Оponent, Рецензент. Ролі між командами розподіляються за результатами конкурсу капітанів команд або жеребкуванням (за рішенням оргкомітету). Якщо грають чотири команди, то одна з них виступає в ролі Спостерігача та бере участь тільки в загальній полеміці.

У подальших діях команди обмінюються ролями за схемами:

Двохкомандний бій			Трьохкомандний бій				Чотирьохкомандний бій				
Команда	Дія		Команда	Дія			Команда	Дія			
	I	II		I	II	III		I	II	III	IV
1.	Д	О	1.	Д	Р	О	1.	Д	С	Р	О
2.	О	Д	2.	О	Д	Р	2.	О	Д	С	Р
			3.	Р	О	Д	3.	Р	О	Д	С
							4.	С	Р	О	Д

Протягом змагань членам команд заборонено консультування з особами, які не є учасниками команди.

Кожен учасник Турніру протягом одного бою може виступити не більше двох разів. Уточнюючі запитання та відповіді на них, а також участь у полеміці виступом не вважаються.

### 6.2. Регламент проведення розіграшу завдання:

- Оponent пропонує Доповідачу завдання для розв'язання, а Доповідач приймає або відхиляє виклик — 2 хвилини.
- Підготовка до доповіді — 2 хвилини.
- Доповідь — 7 хвилин.
- Уточнюючі запитання Оponentа до Доповідача та відповіді Доповідача — 2 хвилини.
- Підготовка до опонування — 2 хвилини.
- Виступ Оponentа — 5 хвилин.
- Полеміка між Доповідачем і Оponentом — 3 хвилини.
- Уточнюючі запитання Рецензента до Доповідача та Оponentа, відповіді Доповідача та Оponentа — 2 хвилини.

- Підготовка до рецензування — 2 хвилини.
- Рецензування — 3 хвилини.
- Полеміка між Рецензентом, Доповідачем і Оponentом — 5 хвилин.
- Загальна полеміка команд — 5 хвилин.
- Заключне слово Рецензента, Оponentа та Доповідача — по 1 хвилині.
- Запитання членів журі — 3 хвилини.
- Виставлення оцінок журі — 1 хвилина.
- Виступи членів журі, додаткові виступи (у разі необхідності) — до 5 хвилин.

### 6.3. Ролі Доповідача, Оponentа та Рецензента під час виступу команд

Доповідач (один або два члени команди – співдоповідачі, які мають рівні права та заявляються на початку бою) під час проведення бою викладає суть розв’язання проблеми, відповідно до поставленої задачі, акцентуючи увагу на основних географічних ідеях та висновках. При цьому бажано використовувати заздалегідь підготовлені ілюстративні матеріали (малюнки, таблиці, плакати, схеми, слайди, фотографії, відеофрагменти, комп’ютерні презентації).

Оponent (один із членів команди) висловлює критичні зауваження щодо доповіді, виявляє та обґрунтовує недоліки і помилки, ставить питання Доповідачу, звертає увагу на позитивні моменти доповіді. Виступ Оponentа не повинен зводитися до викладу власного розв’язання задачі.

Рецензент (один із членів команди) дає загальну оцінку виступам Доповідача й Оponentа, визначає, на скільки повно вони справилися зі своїми обов’язками, аналізує розуміння обговорюваної проблеми Доповідачем і Оponentом. Рецензент має право ставити питання і Доповідачу, і Оponentу. Рецензування не повинно дублювати опонування.

Спостерігач має право виступати в загальній полеміці команд.

Уточнюючі питання за своїм змістом повинні ставитися тільки по суті виступу Доповідача або Оponentа та можуть стосуватися тільки суперечливих положень їх виступів. Сторона, що запитує, може лише уточнювати деталі прослуханого виступу.

У полеміці потрібно звертати безпосередню увагу на розв’язання задачі, представлене Доповідачем, і не торкатися результатів, отриманих Оponentом або Рецензентом.

### 6.4. Порядок виклику на доповідь і відмова від доповіді

6.4.1. Оponent у ході бою може викликати Доповідача на будь-яку задачу, окрім тієї, яка:

- а) вилучена оргкомітетом;
- б) оголошена Доповідачем як «вічна відмова»;
- в) уже доповідалася Доповідачем раніше;
- г) уже опонувалася Оponentом раніше.

Якщо такий виклик неможливий, то послідовно відхиляються заборони: а), б), в), г). Протягом змагання Доповідач може тричі відхиляти виклик



без штрафних санкцій. Кожна наступна відмова зменшує коефіцієнт Доповідача на 0,2.

6.4.2. Кожна команда, що бере участь у змаганні, має право на дві «тактичні відмови» та одну «вічну відмову». «Тактична відмова» означає, що команда відмовляється доповідати запропоновану задачу тільки в даному турі. «Вічна відмова» означає, що дана задача не доповідається командою протягом усього Турніру. Команда має право перед початком змагань відмовитися від «тактичних відмов» і оголосити «вічну відмову» від трьох задач в цілому.

#### 6.5. Ведучий змагання

Завданням ведучого є забезпечення оптимальних, справедливих та рівних умов для його учасників.

Обов'язками ведучого є:

1. Представляти команди, лічильну комісію та журі, оголошувати умови завдань та оцінки журі.

2. Стежити за дотриманням учасниками змагань регламенту бою.

3. Створювати умови для нормальної роботи журі.

4. Стежити за характером питань, не допускати їхнього повторювання.

5. Стежити за ходом дискусії та припиняти її у разі, коли вона перестає бути конструктивною.

6. Стежити за характером питань журі, вимагати, щоб вони носили уточнюючий характер.

7. Визначати спосіб первісного розподілу ролей команд шляхом проведення жеребкування, конкурсу капітанів тощо.

8. Не давати можливості особам, які не є учасниками Турніру, надавати допомогу або консультувати членів команд.

До обов'язків ведучого бою не входить:

1. Перевірка правильності висловлень учасників Турніру.

2. Пояснення або коментування оцінок журі.

3. Відповідати на будь-які запитання, що не відносяться до його прав та обов'язків.

Ведучий бою має право:

1. Зупиняти під час змагання учасника Турніру, який порушує регламент його проведення.

2. Знімати повторні питання команд та питання членів журі, що не є уточнюючими.

3. Припиняти дискусію, якщо вона стає не конструктивною.

4. За погодженням із журі відстороняти команду та окремих її членів від участі у змаганні, якщо вони регулярно порушують умови проведення турніру або своєю поведінкою заважають проведенню бою.

5. За необхідністю надавати додатковий час для виступів учасників Турніру, але не більше 1 хвилини.

Ведучий бою не має права:

1. Порушувати регламент проведення бою або умови проведення Турніру.

2. Переривати учасників змагань до закінчення часу, відведеного на виступ регламентом.

3. Якимсь чином коментувати виступи учасників Турніру та висловлювати з цього приводу свої думки.

4. Ставити навідні запитання.

Права та обов'язки ведучого не можуть бути змінені під час проведення Турніру.

## 7. Оцінка виступів команд

### 7.1. Правила оцінювання бою

Оцінки командам із урахуванням виступів усіх її членів виставляється журі за результатами кожної дії бою. Використовується 10-бальна шкала оцінювання.

Якщо в журі налічується 5 або 6 членів, то при підрахуванні суми балів за участь у бої відкидається одна найнижча оцінка. Якщо до складу журі входить більше 6 осіб, то відкидаються одна найвища та одна найнижча оцінки.

Лічильна комісія підраховує загальну суму балів, усереднює їх і множить на коефіцієнти.

Дія	Доповідь	Опонування	Рецензування
Коефіцієнт	3,0 або менше	2,0	1,0

Члени журі, які виставили під час проведення бою найменшу та найвищу оцінки, повинні їх прокоментувати. Оцінка результатів участі членів команд у I та II турі проводиться за однаковою процедурою.

### 7.2. Критерії оцінювання

При виставленні оцінок члени журі керуються наступними принципами:

– при оцінюванні Доповідача беруть до уваги: наукову достовірність викладених фактів, повноту розкриття питання, вміння доповідати та звертати увагу слухачів на ключові моменти доповіді, вміння вести наукову дискусію, якість ілюстрування власної доповіді (таблиці, слайди тощо);

– при оцінюванні Опонента беруть до уваги: коректність оцінки зробленої доповіді, повноту висвітлення як позитивних, так і негативних сторін доповіді, вміння вести наукову дискусію;

– при оцінюванні Рецензента беруть до уваги: коректність оцінки доповіді та роботи Опонента (неприпустима висока оцінка роботи Рецензента у випадку, коли він зовсім не дав оцінки роботі Опонента), вміння підтримувати наукову дискусію;

– оцінюється робота не тільки окремої людини, а команди, тому при виставленні оцінок враховується ступінь взаємодії між членами команди та активність усіх членів команди у ході дискусії.

### 7.3. Правила підбиття підсумків турніру

За підсумками кожного туру визначається рейтинг команд, що враховує кількість отриманих командою балів та місце, яке посіла команда у даному турі. Рейтинг команди (R<sub>j</sub>), що посіла місце j, визначається за

таблицею порівняння місця  $j$ , суми балів  $SP_j$  і різниці між  $SP$  лідера і  $SP_j$  команди:

	Місце команди у турі				
	1	2	2	3,4	3,4
		$SP_1 - SP_j \leq 1$	$SP_1 - SP_j > 1$	$SP_2 - SP_j \leq 1$	$SP_2 - SP_j > 1$
$SP_j \geq 55$	6	6	5	5	4
$55 > SP_j \geq 50$	5	5	4	4	3
$50 > SP_j \geq 43$	4	4	3	3	2
$43 > SP_j \geq 35$	3	3	2	2	1
$35 > SP_j$	2	2	1	1	0

$SP$  – сума балів, що дорівнює сумі арифметично усереднених залікових балів, помножених на відповідний коефіцієнт, округлена до 0,1.

$SP_j$  – сума балів команди, яка зайняла місце  $j$  у даному турі.

Це правило визначення  $R$  використовується в усіх турах.

Для підведення підсумків Турніру визначаються:

$TSP$  – загальна сума балів, що дорівнює сумі  $SP_j$ ,

$TR$  – загальний рейтинг – сума рейтингів команди в усіх турах.

Переможці Турніру визначаються за загальним рейтингом  $TR$ .

При однаковому загальному рейтингу для визначення місця команди в Турнірі враховується загальна сума балів  $TSP$ .

## 8. Переможці Турніру

Переможцями у загальному заліку Турніру вважаються команди, які отримали найбільший загальний рейтинг.

Кількість команд-переможців не може перевищувати 50 % від загальної кількості команд. Переможцями Турніру можуть бути команди, які набрали не менш 50 % від максимальної кількості балів.

Дипломом I ступеня нагороджується одна команда, що отримала максимальний рейтинг і має найбільшу кількість балів. Розподіл дипломів II та III ступеня вирішує оргкомітет.

Визначення переможців в особистій першості відбувається за індивідуальним рейтингом, який враховує максимальні оцінки (8, 9, 10), що отримані учасниками під час виступів. Для визначення індивідуального рейтингу оцінки переводяться у бали (1, 2, 3 відповідно) та підсумовуються. Розподіл дипломів I, II і III ступенів в особистій першості здійснюється журі та оргкомітетом.

За згодою журі оргкомітет Турніру має право встановлювати додаткові заохочувальні призи.

## 9. Апеляція

У випадку, якщо команда не задоволена роботою ведучого змагань або членів журі, вона має право протягом 15 хвилин після закінчення змагань подати апеляцію до оргкомітету Турніру. Апеляція подається до оргкомітету Турніру тільки капітаном команди.

Апеляція команди повинна містити в собі:

- 1) Виклад факту порушення.

2) Посилання на ті пункти умов проведення Турніру, що були порушені.

3) Посилання на те, що інша команда або команди учасниці змагань, його ведучий теж визнали факт порушення.

Оргкомітет разом з журі розглядає апеляцію на спільному засіданні і приймає рішення за наявності факту порушення до закінчення Турніру.

#### 10. Нагородження переможців

Усі команди-переможці та переможці в особистій першості нагороджуються дипломами I, II і III ступенів Департаменту освіти Харківської міської ради та цінними подарунками. Нагородження переможців і призерів Турніру відбувається в день проведення.

Переможці Турніру в особистій першості отримують право увійти до складу збірної команди міста для участі у Всеукраїнському турнірі юних географів.